

## מסורת הש"ס

[illegible]

## תורה אור השלם

1. מי יתן טהור מטמא לא  
אָדער:  
איוב יד ד
2. והיתה להם לחזקת עולם  
מיוזה מי הנזה יבכס בגדיו  
והתנענע במי הנזה יטמא עד  
במדרו הערער:  
במדרו יטמא
3. כל זה גשיתי בטח ככה  
ואמנתי אֲחֻבָּמָה והיא רחוקה  
ממני:  
קהלת ז כג

## הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה אם היתה וכו' ברכוס נ"ב משנה בכתובות דף כו ופירושו מזור: (ב) ד"ה כדי שיטבול וכו' שיתפוק נ"ב ע"פ בל היד דף יג ע"ב: (ג) תוס' ד"ה הא וכו' מאן דלא מפרש התם נ"ב שם בדף לט:

## גליון הש"ם

במ' בעידנא דהוא' אין ראשה  
יבוי' קיל דלף בחזוי אחר  
סבור עברה אמאי לא מעמאה  
גמ' ע"ל דלף ק' לומר דלמיה  
מסולקין הא אן מיישין שדס  
נא מע"ל מקודס וזהו הא שגמא  
עדיין לא היתה בחזוק מסולק  
מא"ל ארבע כיון דשמה הוא  
מחזיק רגליס דלבר יומא  
הדס נא מחזיק כלל היתה  
מסולקת: שם ליפ"כ דה"מ  
כעין וק' לקמן ס ע"א  
ובזמ' נט ע"א :

## מוסף רש"י

[illegible]

**קושי סמוך ללידה.** שלא שפחה צינתי:  
**בא:** רחמנא טהריה. מויצה בתוך  
 (לקמן 10): **אמר רב פפי:** אין ודאי ד  
 שעתה חשיב וולד דמעט לעת דרגנ;  
 דלאו וולד הוא אפילו הכי דיה שעתה  
 דטעמא דמטבירט דיה שעתה משום  
 דראשה ואצריה כדבין מחמת חולי  
 ולפיכך דמיה מסולקין הלכך בהריון  
 של רוח נמי ראשה ואצריה כדבין:  
**ואח"כ הוכר עוצרה.** סמוך לראייתה  
 מדי: **וסתום דאורייתא.** אותה  
 בדיקה שהצריכוה לאשה להצדק בשעת  
 אסתה דבר תורה הוא הלכה ויהא  
 מסמי דקורא צומנו בא ואם צא יום  
 וסתה ולא דקרה ממוקין לא שטמאה  
 לקמן בפרק כל היד (דף טו.) וקא  
 מצביא לן אם לא בדקה ציוס וסתה  
 צימי עיבורה מהו: **אם היסא**  
**במהא.** מחמת פחד כרכוס (א)  
 או ליסטיין: ה"ג **אלמא וסתום דאורייתא**  
**וביון דאיכא חרדה כו':** ה"ג.  
 ומעוברת הואיל ודמיה מסולקין  
 טהורה: **ומטמאה מעה לעת.** שאין  
 הדבר תלוי אלא בהנקה החינוק לפי  
 שהדם נעבר ונעשה חלב וכיון שמת  
 חוזר הדם לקדמותו: **לפיכך.** כיון  
 דביניקה תליא מילתא אם הייתה  
 מניקתו כו': **דיה שעתה.** אע"פ  
 שמת שאין הטעם תלוי ביניקה הולד  
 אלא מתוך דבר מזה לידה אצריה  
 מתפרקין ודמיה מסתלקין ואינו חוזר  
 עד כ"ד חדש הלכך לא שגא מת  
 לא שגא חי: **לפיכך.** כיון דלאו  
 בחינוק תליא מילתא אם הייתה מניקתו  
 כו' שהרי לסוף כ"ד חדש חוזר הדם:  
**נפשה.** דמה: **למה** לי. כיון דאמר  
 הרי היא בכל הנשים אלמא בחינוק  
 תליא מילתא שפיטא דאם מניקתו  
 לעולם דליה שעתה: **מהו דסימא**  
**רבי יוסי סרמי אית ליה.** דם  
 נעבר ואצריה מתפרקין והיכא דמת  
 בתוך כ"ד חדש דיה שעתה משום  
 דעדיין לא חזר דמה והיכא דמניקתו  
 חמש שנים נמי דיה שעתה אף על פי  
 שחזר נפשה לסוף כ"ד חדש. הנקט  
 מינוק עוכרת לדס ונעשה חלב:  
**קמ"ל** לפיכך דדוקא קאמר רבי  
 יוסי שאין הטעם תלוי אלא בפירוק  
 אצרים בין יונק בין שאינו יונק דיה  
 שעתה כ"ד חדש לא פחות ולא יותר  
 אבל לפיכך דר"מ לא אינטריך  
 דלר"מ אין סילוק דמים דאין כ"ד  
 חדש טפי מלאחר כ"ד חדש דאי יש  
 סילוק אמאי אצרינן דכי מת דמי רבי  
 כ"ד חדש שטמאה מעט לעת וביון  
 דאין סילוק אין חזרה והלכך כי  
 מניקתו לעולם על כרחך דיה שעתה:  
**מ"ט דר"מ.** כלומר מנ"ל לר"מ דדם  
 נעבר ונעשה חלב: **טהור מטמא.**  
 חלב מדם: לא אחז. בזמניה. כלומר  
 יחידו של עולם: **ורבנן** אמר רבי  
 יוחנן. כלומר רובנן והאין קרא מאי  
 עבדי ליה לכדריי ויחנן כו': **ועוד**  
**נוגע לא בעי כבוס.** דכתיב ומוזה מי  
 הנדה יכבס בגדיו והנוגע במי הנדה  
 יטמא עד הערב: **כתיבא למאן דאמר**  
**כו'. פלוגתא** היא במסכת זבחים צפ'  
 כל הזבחים שנחטברו (דף פ.) **כדי**  
**שיטבול ראשי גבעולין.** של אוזב ולא  
 (א) שסיפוקן בקיטוח: **אמרמי טהורם.**  
 בטעם זה למה מזה ומזין עליו טהור  
 גנוג טמא והיא רחוקה ממני:

ימי

# שמאי פרק ראשון נדה

ס הקושי מחמת הולד הוא  
יום צפרק צנות כותים  
לידה היא אצל לענין דיה  
יצ פפא אומר. אף על גב

קושי סמוך ללידה רחמנא טהרה אמר רב  
פפי<sup>ה</sup> הנה מעת לעת דרבנן רב פפא אמר  
מידי הוא טעמא אלא משום דראשה כבד  
עליה ואבריה כבדין עליה הכא נמי ראשה  
ואבריה כבדין עליה בעא מיניה רבי ירמיה  
מרבי זירא ראתה ואח"כ הוכר עוברה מהו  
כיון דבעידנא דחזאי לא הוכר עוברה  
מטמאי או דלמא כיון דסמוך לה חזאי  
לא מטמאי א"ל מידי הוא טעמא אלא משום  
דראשה כבד עליה ואבריה כבדין עליה  
בעידנא דחזאי אין ראשה כבד עליה ואין  
אבריה כבדין עליה בעא מיניה ההוא סבא  
מר' יוחנן הגיע עת וסתה בימי עבודה ולא  
בדקה מהו קא מיבעיא לי אליבא דמ"ד  
וסתות דאורייתא מאי כיון דוסתות  
דאורייתא בעיא בדקה או דלמא כיון  
דדמיה מסולקין לא בעיא בדקה א"ל  
תניתוה<sup>ה</sup> רבי מאיר אומר זאם היתה במחבא  
והגיע שעת וסתה ולא בדקה טהורה  
שחרדה מסלקת את הרמים טעמא דאיכא  
חרדה הא ליכא חרדה והגיע וסתה ולא  
בדקה טמאה אלמא וסתות דאורייתא וכיון  
דאיכא חרדה דמיה מסולקין ולא בעיא  
בדקה ז' הכא נמי דמיה מסולקין ולא בעיא  
בדקה: מניקה עד שתגמול וכו': ת"ר  
מניקה שמת בנה בתוך עשרים וארבע  
חדש הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת  
לעת ומפקידה לפקידה לפיכך אם היתה  
מניקת והולכת ארבע או חמש שנים היה  
שעתה דברי ר"מ<sup>ה</sup> רבי יהודה ורבי יוסי ורבי  
שמעון אומרים י"ד יין שעתן כל עשרים  
וארבע חדש לפיכך אם היתה מניקת  
ארבע וחמש שנים מטמאה מעת לעת  
ומפקידה לפקידה כשתמצא לומר לדברי  
ר"מ<sup>ה</sup> דם נעכר ונעשה חלב לדברי רבי יוסי  
ורבי יהודה ורבי שמעון אבריה מתפרקין  
ואין נפשה חוזרת עד עשרים וארבע חדש  
לפיכך דר"מ למה לי משום לפיכך דרבי יוסי  
ולפיכך דרבי יוסי למה לי מהו דתימא רבי  
יוסי תרתי אית ליה קמ"ל תניא נמי הכי דם  
נעכר ונעשה חלב דברי ר"מ רבי יוסי אומר  
אבריה מתפרקין ואין נפשה חוזרת עליה עד  
עשרים וארבע חדש א"ר אלעאי מאי טעמא  
דר"מ דכתיב ימי יתן טהור מטמא לא אחד  
ורבנן א"ר יוחנן זו שכבת זרע שהוא טמא  
ואדם הנוצר ממנו טהור ור"א אומר אלול מי  
הגדרה ישחמור ומזון עליו טהור ונוגע טמא  
ומזה טהור והכתיב<sup>ה</sup> וזמה מי הגדרה יכבס  
בגדיו מאי מזה נוגע והכתיב מזה והכתיב  
נוגע ועוד מזה בעי כבוס נוגע לא בעי כבוס  
אלא מאי מזה נושא ולכתוב נושא קמ"ל  
דעד דדרי כשיעור הזאה הניחא למ"ד הוזאה  
צריכה שיעור אלא למ"ד אין צריכה שיעור  
מאי איכא למימר אפילו למ"ד אינה צריכה  
שיעור ה"מ אגבא דגברא אבל במנא בעינא

פ.

**קושי** סמוך לידה רחמנא מהריה. וא"ת דצפרק צנות כותס (לקמן לו:) <sup>ט</sup> אמר דמה מחמת ענמה ולא מחמת ולד ופרקי וינימא דמה מחמת ענמה ולא מחמת אונס ומשני מטהר אני בולד שכן יש לו טהרה אחרי כן מה שאין כן בצאונס והשתא והא בלידת רוח אין טהרה ויש לוומר <sup>ז</sup> דצפרק אורי צעית אורימא דקדמא הסט וכל אין לך אונס גדול מזה:

או נמי הוֹלִיץ וְאִכָּלָה לִידֵה דִישׁ טַהֲרָה אַחֲרֵי כֵן  
 אִכָּלָה וְלִקְרֹתֶיהָ קָרָה כָּכָל עֵינֵי לִידֵה אֶפְסִילוֹ בְּלִידֵה  
 רוּחַ שְׁאֵלֵן טַהֲרָה אַחֲרֵי כֵן בְּשִׁפְרֵי שְׁאֵלֵנו מְרוּקָם  
 אֶשְׁכֵּיזִי לִדְשֵׁן טַהֲרָה אֲלֵנָה בְּשִׁפְרֵי מְרוּקָם. גְּלִיזֵן:  
**הָאֵל אִכָּלָה חֲרָדָה וְלִדְשֵׁן בִּדְקָה בְּמִטָּה**  
**אֲלֵמָא וּסְתוּת דְּאִוּרִייתָא** ט' כ"י  
 הִגִּיעַ שַׁעַת וּסְתַמָּה וְאִתְּ דִּלְמָא  
 לְעוֹלָם וּסְתוּת דִּרְבָּנָן וּמִיָּרִי דִּהִשְׁתַּמָּה  
 דְּקָדָה עֲלֵמָה וּמִנְאָה טַמְאָה וְכִי אִכָּלָה  
 חֲרָדָה טַהֲרָה לְמַפְרַע וְלֹא מְטַמְאִין  
 אֲלֵנָה מִשַּׁעֲה שְׁמֵאָה טַמְאָה וְאִלְךָ הָאֵל  
 לִיכָא חֲרָדָה וְזִדְקָה אַחֲרֵי כֵן וּמִנְאָה  
 טַמְאָה טַמְאָה מִשַּׁעֲה טַמְאָה דִּלְכִי  
 אֲמַרְיִין פִּרְק כָּל הֵיד (לְקַמֵּן דָּף טו.)  
 לְמִי? וּסְתוּת דִּרְבָּנָן [בְּדָקָה אַחֲרֵי כֵן]  
 וּמִנְאָה טַמְאָה טַמְאָה טַהֲרָה טַהֲרָה  
 וְלִמִּי? וּסְתוּת דְּאִוּרִייתָא אֶפְסִילוֹ בְּדָקָה  
 וּמִנְאָה טַהֲרָה טַמָּא לְאוּרִם זִמְנִינָא בָּא  
 ט' (וְיִיזֵל דְּסַמְיָךְ אִרְשֵׁא דִתְנֵא פ' בְּנוֹת  
 כּוּמִים) (לְקַמֵּן נ"ג.) הִנֵּיעַ שַׁעַת וּסְתַמָּה  
 וְלֹא בְּדָקָה טַמְאָה אֲלֵמָא וּסְתוּת  
 דְּאִוּרִייתָא וּמִיָּהוּ קָסָה דְּצִפְרֵק כָּל הֵיד  
 (שֵׁס דָּף טו.) מוֹרִים מִהֲכָל דְּסִכְר רִבִּי  
 מִאֲרִי וּסְתוּת דְּאִוּרִייתָא וְאִכָּלָה אַחֲרֵי כֵן  
 לֵלָא מִפְרַס ט' הֵסֵס רִישָׁא רִישֵׁן  
 מִאֲרִי וְאֵס כֵּן דִּלְמָא רִי"מ פְּלִיג  
 אִרְשֵׁא) וְיִיזֵל דְּדִיִּיק מְדַקְנֵי מִסְלֶקֶת

הדמים משמע הדמים הדלועים  
והמבוררים לצל אלמל וסמול  
לדוריימל: **לפיכך** דרבי מאיר  
למה ה' השתל לא בעי לשנוי  
[מסור דלדוריימל] דתמתי בעי דמי  
קמ"ל לפיכך דכדז כני דלען סכדל  
שלל מהל מסולקת דדמיס אלל ע"י  
שני דכריס אלל על ר' יוסי ס"ד  
שתהל מסולקת בחדל מנ' דכריס או  
כזה או כזה: **ובנוגע** במלל וס"ת  
והלל מזין עליו נמי בעי טכילה  
והערב שמש כמו נוגע ו"ל דמ"ח ר' יוסי  
חדוש שזה כל לו טכילה על ר' יהושע  
הזלה וזה כל לו טכור ע"י הלה  
ל"נ כטורל שמיזין עליו כחנס קלמל  
הכל וכרבענן דפ"ק דיומל (דף יד.)  
דלמל טכור שנפל עליו הזלה טמלול  
דכרי רבי עקיבא ורבענן אמרי ק"ו על  
הטמל טכור על הטכור לא כ"ש:  
**מאי** מזה נושא. וס"ת ומנ"ל ללפוקי  
קלל ממשמעויה ו"ל מדכתיב  
והזה הטכור על הטמל משמע שהול  
טכור נעלס וס"ת דלרשין נמי  
(בימל דף מג.) הטכור מכלל שהול  
טמל לימד על טכול יוס שטכור  
כפרה תמתי ש"מ: [ה"ל ח"י כיון  
לדורך מלול הול נוגע סכדל הול  
דטכור] (כח' מזין עליו) ע"כ ודוקן  
(ח"י): **נוגע** ונושא דטמל היינו  
כחנס אלל כרי לזולת על הטמל לא:  
**ויעוד** מזה בעי כבוס. כפי יולל דפוס  
(למקן דף מג.) מפורש מה שדמיס  
על ה' מנכלל כזהה טמלה:

וּבְמִים וַיְהִי כֵן כִּי הָיְתָה כְּדֵי שִׁמְבוּל רֹאשִׁי גְבוּלִי  
<sup>3</sup>אָמַרְתִּי אֲחִכֶּמָּה וְהָיָה רְחוּקָה מִמֶּנִּי: אִיזוֹ הָיָה זָקְנָה כֻּלָּ  
 ת [סֻמוֹד לִזְקֻנָּתָה]: הִכִּי דַמִּי סֻמוֹד לִזְקֻנָּתָה אִמּוֹר רַב  
 אִמּוֹרֹת עָלֶיהָ זָקְנָה הִיא <sup>6</sup>וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אִמּוֹר  
 כָּל

עין משפט  
נר מצוה

עג א מיי פ"ד מהל' משכב  
ומושב הל"א סמג לאוין  
היא:

עַד ב (ע"י צמ"י פ"ח מהל'  
איסורי ביאה הל"ב  
ובמ"מ) טו"ש ע"ד ס' קפד  
סע"ח וע' בהגה"ה:

עֵה ג (מִי שֶׁ) מוֹשֵׁעַ שֶׁ  
 סֵעִי וְסֵעִי ט וְסֵי קִפֵּט  
 סֵעִי לֵד:

עו ד מי' פ"ט שס הל"ד ופ"ד  
מהל' משכב ומושב הל"א  
סמג שס טוש"ע יו"ד ס' קפט

עז ה' מ"ד מהל' משכנ  
ומושב הל"א:

עַח וְזָח מִיִּי פִטְיוֹ מֵהֶלֱ פִרְה  
אֲדוּמָה הִלְכָה אֵל:  
עַמָּו ט מִיִּי שֶׁס פִּיִּי הִלְכָה ח:  
פ י מִיִּי שֶׁס פִּטְיוֹ הִלְכָּא:

## תום' הרא"ש

[illegible][illegible]

למה לי, אלא משכבך למימי  
 דס"ד דאיך ר"ה שעתה אלא  
 דס"ד דאיכא תרתי וקא תוך  
 תן חודש ומניקה דפשיטא  
 דסוגיא בוחן מניניה דברבי  
 ר' יוסי איכא למיטע דס"ד  
 ודחתיה אית לי לקולא.  
 אבל דחמירי להצריך שתתן  
 דפשיטא דלא צריך. מ' יתן  
 טהור מטמא לא אחד. מ' יתן  
 והנה שיהיה טהור מטמא אם  
 יהיה אחד לחצר נעשה טהור  
 כשנעשה חלב. ורש"י מ' בדרם  
 משהו משום דממעיל על  
 לפורשי לענין איסור שהם  
 משם. דבמא אתר דהוא  
 משהו.